

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

A szegedi országos iparpártoló kongresszus.

Irta: **Nádas Sándor.**

Még országos kongresszus is ritkán folyik le oly általános és annyi szakférfiú részvételével, mint a hogyan a szegedi lefolyt.

Nincs az országnak egyetlen tekintélyesebb egyesülete, vagy egyéb szervezete, a mely ne küldte volna el tagjai legjobbjainak egy-kettejét, hogy ezen kiválóan nagyfontosságú értekezleteken a haza érdekében mindenki lerakja gondolatait ama kezek rendelkezésére, a melyek hazánk ipara megteremtésére és kifejlesztésére hivatva vannak.

Az egyik lelkesedésének melegével, a másik tudásának világosságát terjesztő fényével, a harmadik bölcsességének az ellentéteket elsimitó, vagy kiegyenlítő erejével; — az egyik a kisebb körök vagy magánosok, a másik pedig az összesség megnyerésével, — mindenki a maga legjobb tehetségével iparkodott az ügyet szolgálni.

Csak sajnálnunk lehet, hogy Bajáról összesen négy érdeklődőt láttunk, mert biz úgy kereskedőink, mint iparosaink bőséges kárpótlást nyerhettek volna mulasztásukért az ott hallottak és tapasztaltakban.

Már 25-én sokan jelentek meg Szegeden a kongresszus tagjai közül és nagyon jól felhasználhatták idejüket, mert Szeged rendes, egyéb látnivalóin kívül különösen tanulságos volt a kereskedelmi és iparkamra állandó, hazai ipartermékekből álló kiállítása, a szegedi iparosok „nemzeti vására“ és különösen a mester inasok és segédeknek Szeged ipari fejlődésének örvendetes alakulását és előhaladását jelentő kiállítása.

Maga a kongresszus, a melynek programjából a nagyobb rész 25-én délutánra, a kisebb rész pedig 26-án dél előttre esett, mindig igen népes volt és a tárgyalások folyton magas színvonalon álltak. Az előadók mély tanulmányal megszerkesztett indokolással terjesztették elő határozati javaslatukat és oly felszólalások is voltak, a melyek tartalma még az előadók előterjesztéseit is túlszárnyalták.

Az anyag, úgy minőségre, mint mennyiségre, csak arról tehetett tanulságot, hogy Magyarországon alig számbavehető ipar van s az is beteg egy nagy részében; a kereskedelemnek igen sok és sokszor a hazaárulással határos bűne van a magyar iparral szemben; a fogyasztó közönség pedig nagy részében nem átalja a tulipánt azon a mellen

viselni, a melyet külföldön szőtt vászonból külföldön varrott ing, ezt minden izében szintén külföldön készített felsőruha fed. Hogy a tulipán maga is nem külföldön készült-e, az őt nem érdekli, mert bár az ellen nincs kifogása, hogy tulipánja révén őt magyar-iparpártolónak tartásák, de kisebb gondja is nagyobb annál, hogy a tulipánt azért viselje, a mire való: hogy gazdáját a tulipán feltűzésével hallgatagon vállalt abbéli kötelességére figyelmeztesse, hogy a lehetőségig semmiféle iparátut ne vegyen, a mi külföldi, s vele szemben állót pedig arra, hogy neki, mint a magyar-iparpártolása hallgatagon felesküdtött bajnokának külföldi ipar-átut kínálni ne merészeljen, hanem, hogy azért viselje, mert az „nemzeti dival“, a melyet elhord, vagy nagyobbára már el is hordott a szél — a széllal bélelt „nemzeti keblekről.“

De tett az az anyag másról is tanulságot: arról, hogy vannak Magyarországon nagy tudású, szívós lelkesedésű, komoly akaraterejű és képességű emberek is, a kik nem divatos jelszavak után futnak, vagy azok gyártásában merítik ki összes, a haza szolgálatára adható erejüket, hanem cselekedettel, sokszor igen nagy horderejű szívós cselekedettel s a hol szükség van rá, még szóval is, bátran, öntudatosan és a hallani akaróknak elég hangosan támogatják a hazai ipart.

Láttuk azt, a mit a kis városok szűk határai eltakarnak előlünk: láttuk, hogy micsoda hatalmas, nagy ellenségei vannak a magyar ipar fejlődésének: a pénz és a jóformán ugyanezt jelentő nagykereskedelem, mert a pénz tulajdonosai nem merik a nekik mindig „kockázatos“ vállalatokba helyezni vagyonukat vagy annak csak egy részét is mindaddig, a míg ez másutt is „kevesebb (?) kockázattal“ elhelyezhető, a nagykereskedők pedig, s ezek között különösen a behozatallal foglalkozó nagykereskedők a magyar ipar fejlődése által a maguk létérdekét látják megtámadva.

De láttunk mást is. Láttuk azt, hogy nemzeti kormányunk, a mely ugyan mindenféleképpen a békét hirdeti, mert tudja, hogy a háboru mindent letaról, a mi utjába akad, minden, már meglévő gyümölcsöt elpusztít, — minden békeszerető hajlamai dacára is kész a háboru fegyvereivel, egyik kezében a karddal, ha kell, a másik kezében a kalapáccsal, mert kell, okvetlenül kell, az építés munkáját megkezdeni.

Nyílt titokként beszélnek, hogy a ke-

reskedelmi miniszter nem kevesebb, mint száz millió korona hitelt fog legközelebb az országos iparfejlesztés céljaira kérni az országgyűléstől. — Szterényi államtitkár, nem ezen minőségben, hanem „mint a kongresszus egyszerű funkcionáriusa“ azt az elvet nyilvánította, hogy a mi „sajátos viszonyaink közepette, a melyek kialakulásukban sok tekintetben nem a természetes fejlődést mutatják, az iparfejlesztés állami feladat.“ „Az állam és a kormány tudatában van a reá háramló kötelességnek és teljesíteni is fogja azt.“ „Nagy iparfejlesztési korszak előtt állunk, melynek nyomában aránylag rövid idő múlva meg kell változtatni és meg fog változni gazdasági helyzetünk.“ „Az állam iparfejlesztő tevékenysége mindaddig egyoldalú lesz, **míg nem sorakozik melléje a társadalom komoly iparpártolása**“

„A kettő közül erősebb a társadalom, mert míg a társadalom az állam tevékenysége nélkül is képes eredményeket felmutatni, megfordítva ez nem áll.“

A hol a kormány egy előkelő tagja ily nyilatkozatokat tehet, ott csakugyan lehet reményünk a jobb jövő kialakulásában, csak mi, egyenként és összesen, teljesítsük kötelességünket.

(Vége köv.)

A Magyar Védő-Egyesület köréből.

A helybeli Magyar Védő-Egyesület választmánya f. hó 23-án ülést tartott. Jelen voltak Somogyi Emil elnöklete alatt: dr. Rajk Aladár országgyűlési képviselő, Müller József, Czernay Imre, Utry Pál, Tomasió Sándor, Grünhut Miksa, Nádas Sándor ügyvivő igazgató és Huzjak Lukács titkár. A választmánynak kis számban megjelent tagjai élénk érdeklődéssel hallgatták végig az ügyvivő igazgatónak különösen ama — fájdalom — nem épen örvendetes jelentéseit, amelyek az egyesületnek eddigi eredményére vonatkoztak. E jelentésekből nyilvánvalóvá lett, hogy nagy mulasztás terheli úgy a fogyasztó közönséget a maga nagy egészében, mint a helybeli kereskedők igen nagy részét. Szinte megdöbbentő hatással volt a jelenlevőkre az igazgatónak ama jelentése, hogy *a fogyasztó közönség egyáltalában nem keresi a honi ipartermékeket.* A gyufát és gyertyát kivéve minden 500-ik vevő talán egyéb árut is kér. De nem kisebb indolencia tapasztalható a helybeli kereskedők részéről is. Baján, ahol közel 300 kereskedő van, 23-nak, mondd 23-nak van védő táblája. Ezek kétségtelenül nagyon elszomorító tények. Mi sem természetesebb, hogy az igaz-

gatoság nyomban azon indítványokkal állott elő, amelyekkel orvosolni véli a meglevő bajokat. A legnagyobb bajt, a fogyasztó közönségnek szinte páratlanul álló közönyösségét megtörni gondolja az által, hogy a helybeli kereskedőkkel egy kiállítást rendez október hónapban, amelyen *tisztán csak mindazon honi áruk volnának, illetve lesznek kiállítva, amelyek a bajai kereskedőknél egyáltalában kaphatók.* Hadd lássa és tudja meg a fogyasztó közönség először is hogy milyen árucikkek kaphatók itt helyben a különböző magyar árukból, és másodsor hadd lássa és ismerje meg azokat az igen tisztelt kereskedőinket, *a kik magyar árut is tartanak az üzleteikben.* A kiállítás keretébe fel van véve egy népgyűlés is, amelyen a nagyközönség felvilágosítást nyerne az iparvédelem nemzetfontosságu előnyeiről. Javasolja továbbá, hogy városunk iskoláinak vezetői szólittassanak fel arra, hogy a működő tanerők az ifjúságot különös szeretettel buzdítsák és serkentsék a honi ipar pártolására. A választmány az igazgatóságnak egyéb jelentéseivel együtt mindezeket helyeslő tudomásul vette. Itt közöljük az egyes iskolák igazgatóihoz megküldött kérés levelet is, amely a következőképp hangzik:

Tekintetes Igazgató úr!

A bajai magyar védő egyesület választmányának f. hó 23-án tartott ülésének egyik határozatából kifolyólag van szerencsénk Tekintetességnek nagybecsű figyelmét a honi ipar termékeire fölhívni. Tiszteletteljes kérelmünk oda irányul, méltóztassék oda hatni, hogy a vezetése alatt álló intézetnek ugy nevelő-oktatói személyzete, nem különben annak ifjúsága mindenemű iskolai szükségleteinek beszerzésénél első sorban a hazai ipar ide vágó termékeire legyen figyelemmel.

Meg vagyunk arról győződve, hogy Tekintetesség is velünk egyetértőleg vallja azt az igazságot, hogy hazánk jövődöbeli anyagi boldogulásának és az evvel együtt járó politikai függetlensége csak úgy lesz kivívható, ha nemzetünk meglevő iparát megerősítjük és oda fejlesztjük, hogy e nemű szükségleteinket itt benn a hazában leszünk képesek beszerezni. Ennek pedig szerintünk csak egy módja van és ez az, ha minden magyar ember saját küszöbén állítja fel a vámsorompót s házába más ipari terméket nem enged be, mint azt, amelyet a honi ipar munkásai állítanak elő.

Ennek az eszmének a terjesztésére és propagálására szerény nézetünk szerint az iskola a legalkalmasabb. A romlatlan gyermek és ifju lélek, mely minden szép és nemes iránt a legjobban tud lelkesedni, ha szaturálva lesz ez eszme általános érvényű igazságával, kihatással lesz egyuttal a szülői házra is, aminek értéke szinte becsülhetetlen. Mert ez által kettős célt érünk el. Megtörjük először a szülőknél e téren tapasztalható óriási közönyösségét, másodsor nevelünk a hazának oly generációt, mely első rendű hazafias kötelességének fogja ismerni ez eszmét realizálni, mert csak ebben fogja föllelni nemcsak a saját egyéni boldogulását, hanem nemzetének jövődöbeli nagyságának és dicsőségének biztos alapjait is.

Ha tehát nevelő-oktatói ténykedésünkkel elérjük azt, hogy az ifjúság átérti és átérzi azt a kétségbevonhatatlan igazságot, hogy csak gazdag nemzetnek van erkölcsi súlya és hogy koldus népnek mindig csak könyörgés a szava: úgy az iparpártolás eszméjét fölemeltük a hazaszeretet szent oltárára, amelynél nap-nap után áldozni

egyike a legszentebb hazafias kötelessége minden jóra való magyar embernek. Tanítsuk meg evvel tehát a nemzet virágait, akiknek szent örökségül hagyjuk majdan szép hazánkat, hogy *ne csak szóval, mint fájdalom, mi eddig, hanem tettei* hirdessék hazaszeretetük magasztos érzelmeit. Ez által hazafiaság dolgában is edzettebbek lesznek, mint voltak apáik, amire nagy szükségök lehet még, mert senki sem tudja közülünk, hogy a kétes jövő minő megpróbáltatásokat tart fen titokban még számunkra.

Abban az édes reményben, hogy hazafias kérésünk szíves meghallgattatásra talál, maradtunk a bajai magyar védő-egyesület nevében hazafias üdvözzellet — stb.

Néhány szó a mai vivóestélyről és a párbajról.

A helybeli vivótársaság, mestere: Santelli Italo iránt érzett, őszinte hála és ragaszkodásból ma este 8 órakor a »Nemzeti Szálló« nagytermében hangversenyyel és táncmulatsággal egybekötött vivóestélyt rendez.

A vállalkozás ment minden egyéni szereplési feltűnéstől. Tisztán a kiváló mesternek, sőt, mondhatjuk: a legkiválóbb mesternek megtiszteltetéséről van szó. Hisszük, hogy városunk sportkedvelő úri közönsége félretesz minden indolenciát és a rendezőségnek lovasgias fáradozását megjutalmazza avval, hogy a változatos programmal összeállított vivóakadémiát látogatásával megtiszteli.

Külföldön talán élet-halál harcot kellene vivni egy-egy belépő-jegyért s nálunk a legnélkülözhetetlenebb kiadások sem térülnének meg?! Nem, az nem lehet, hiszen oly szép, méltán erősíthetjük, nemzeti ügyről van szó, hogy Baja város közönségének ezen ritkán kínálkozó alkalmat kár volna elszalasztania. Nem azért, hogy talán a párbajmániát tápláljuk, ó nem, magasabb szempont vezet bennünket. Jól tudjuk, hogy a párbaj ellen az utóbbi időben az eddigiéknél határozottan intenzivebb mozgalom indult meg úgy a külföldön, mint nálunk. A mozgalom egyik főeszköze és eredménye a párbajellenes ligák alakulása, amelyeknek végső ideális célja a párbajnak a föld színéről való teljes eltörlése. Bár ez a cél bizonytalan messzeségű jövőből int csak felénk, de kétségtelen, hogy a harc, amely érette mostanában folyik, győzelmesen ér majd véget.

Halljuk csak magát a mestert, mint vélekedik a párbajról:

»Liga a párbaj ellen! Pompás, nagyszerű eszme! De hogyan valósítsuk meg, hogyan vigyük át a gyakorlatba? Először is olyan ligát kellene alakítani, amely a társadalmi szokásokat reformálná s a mindenféle babonákat és korlátolt felfogásokat, amelyek még a legujabb korban is megvannak a társadalomban, kiküszöbölné. Az egészen természetes, hogy az emberek inkább párbajoznak, semhogy elveszítsék azt a jogot, hogy gentlemaneknek nevezzék őket. Észembe jut ez alkalomból egy igen komikus eset, amely egy lovastiszttel történt. Nagyon szép kis könyvet irt a párbaj ellen. A könyvecske megjelenése után való napon meg kellett verekednie egy ujságíróval, aki megbírálta és megbántotta a tisztet. Párbajellenes gondolkozása ellenére is el kellett fogadnia a kihívást, hogy el ne veszítse a rangját.

Jó magam, mint vivómester ellene vagyok a párbajnak. A vivást a legnemesebb sportgyakorlatoknak tekintem, amely a legalkal-

masabb arra, hogy vért öntsön az új generációba. Nincs sport, amelynek nagyobb befolyása volna a jellemre, amely nagyobb energiát öntene a lélekbe. És nincs sport, amely jobban megedzené az embert az egzisztenciális bukás ellen.«

Ha tehát ő a mesterek mestere, aki 1896. évben Budapesten rendezett nemzetközi vivóversenyen az első, később a párisi nemzetközi versenyen 200 mester között újból az első maestro így nyilatkozik: akkor nekünk a testnevelés szerény bajnokainak a vivósport általánosítását nemzeti erőforrásnak kell tekintennünk s ily szempontból is a társadalommal megismertetnünk, megkedveltetnünk elsőrendű kötelességünk. Kinálkozik az alkalom, hogy közönségünk tanujelét adja felbuzdulásának és figyelemmel kísérje ama munkálatot, mely havatva van ifjúságunkat a kávéházi s más lélekölő szórakozástól a legnemesebb sporthoz édesgetni. A ifjú erők hováfordításának, irányításának nehéz kérdését a sikeres megoldás felé vezetni hazafias feladatunk.

A rendezőségnek ama gondossága, hogy az akadémiát hangversenyyel és táncmulatsággal köti össze, méltán dicséretes és figyelemre méltó; ezzel tulajdonképen azon cél sikerét igyekszik biztosítani, amelynek jegyében alakult. Vajha sikerülne a rendezőségnek azon nemes törekvése, hogy tespedő vivósportunkat hatalmas életerőre juttatva, a testi nevelés magasztos ügyét ekként egy lépéssel előbbre segitené. Ehez városunk hazafias közönségének támogatását bizvást reméljük.

Vágó Rezső.

A vivó-estélyre kibocsájtott meghívó így szól: Megyhívó. A »Helybeli Vivótársaság« mestere: Santelli iránt érzett őszinte tiszteletből folyó évi szeptember hó elsején este 8 órakor a »Nemzeti Szálló« nagytermében hangversenyyel és táncmulatsággal egybekötött vivó-estélyt rendez az alábbi programmal, melyre városunk nemes közönségét tisztelettel meghívja. Sorrend: I. Vivás. 1. Kardiskola: Stauroczky László és Szaday Adorján. 2. Assaut-vivás: Szabó Sándor és Reiter Emil. 3. Assaut-vivás: Santelli Italo és Scharpf Andor. 4. Assaut-vivás: Santelli Italo és dr. Freund Sándor. 5. Assaut-vivás: Santelli Italo és Posta Sándor. Hangverseny. 1. Costa—Serenáta. 2. Gluk—O del mio dolce . . . 3. Verdi—Rigoletto. Éneklő Santelli Italoné úrnő, zongorán kíséri Somkuti Sándorné úrnő. 5 perc szünet. II. Vivás. 1. Kardiskola: Reiser Viktor és Vadász Pál. 2. Assaut-vivás: Santelli Italo és Szücs Ervin. Hangverseny. 1. Tosti—Vorei morir. 2. Thomas—Hamlet. III. Tánc. Az assaut-vivás vezetői: Tomka főhadnagy, dr. Markus, dr. Makray és Vágó urak. Jegyek: Fischer Béla, Kollár A. és dr. Makray uraknál kaphatók. Családjegy 5 K, személyjegy 2 K, diákjegy 1 K.

A bajai ipartestület műkedvelő-előadása.

Néhány esztendővel ezelőtt a helybeli műkedvelők előadásairól írva hibáztattuk azt az irányzatot, hogy műkedvelőink a magyar népszinműveket teljesen mellőzik, favorizálják azonban a társadalmi vigjátékokat és bohózatokat, melyek előadásához erejük rendesen gyöngye. Sajnos, az a tünet, hogy népszinműveink, nemzeti irodalmunknak ezen igazgyöngyei, mindinkább háttérbe szorulnak, ma is észlelhető, ezzel szemben azonban — s ezt már műkedvelőink javára írhatjuk — örvendetes haladást tapasztalunk a bohózatok interpretálása terén. Az ipartestület vasárnap

műkedvelő-előadása egyike volt a legjobbaknak, amiket valaha műkedvelőktől előadva láttunk. *Molnár Ferencz Doktor úr* című ki-tünő bohózata került színre, mint már mon-dottuk, kiváló előadásban. Magát a pompás bohózatot színházlátogató közönségünk jól ismeri, ép ezért csakis az előadás méltatá-sára szoritkozunk. A címszerepet *László Ká-roly* játszotta, a kitűnően rajzolt *Puzsér* be-törőt személyesítve. Régen tudott dolog, hogy *László* a bajai műkedvelők elsői között is első s épen ezért különösebb meglepetést nem okozott, hogy ezen az estén is oly zajos sikert ért el. A figyelmes rendezőség egy szépen földiszított — *betörökulcsal* honorálta a jeles műkedvelő és rendező fáradozásait. Szép reményekre jogosítanak *Szűcs Imre* (dr. Sárkány) *Liebel Rezső* (Csathó) és *Komlósi Mihály*, kik szintén sokat buzgólkodtak, hogy a közönséget állandó derűtségben tartsák. A női szerepek szintén jó kezekbe voltak. *Artinger Erzsike* (Sárkányné) régi kedves ismerősünk, valamint *Loób Matildka*, (*Lenke*) kit most láttunk először a színpadon — egyaránt bájosak voltak. Kifogástalan volt *Borits Jánosné* a komikus Marosiné szerepében, vala-mint *Borkovits Erzsike*, a kicsi szobaleány.

A második felvonásban egy kis incidens is történt. *Puzsérnak* elaludt a tolvaj-lámpája. *Puzsérnak* azonban olyan szeme van, mint a macskának: sötétben is lát. Ha a mi *Puzsérunkat* *Papakosztá* és *Affendakiszt* működni látja, bizonyosan meghívja — vendégsze-replésre.

Az előadást tánc, majd tárgysorsjáték kö-vette. A sorsjáték befejezése után kezdetét vette a reggelig tartó tánc.

Tihamér.

Nagy szerencsétlenség a vasúti síneken.

Vasárnap délután négy óra után rémes szerencsétlenség történt Baján. A szerencsétlenségnek egy köztisztviselőnek örvendő polgártársunk és ennek felesége lettek szánandó áldozatai. A szomorú esetről a következő tudósítást kaptuk:

Krikovszky József molnár-mester vasárnap délután kikocsizott a feleségével és a fiával a vancagai dülöben levő szülőjébe. A szülő-ből hazajövet a síneken keresztül, a nyitott sorompón át a fecske-utcába akartak hajtani, amikor a mintegy negyedórai késéssel *Sza-badka*-felé induló vonat mozdonya elütötte a kocsit. Amint szemtanuk beszélnek, irtózatoss pillanat következett ezután. A teljes sebes-séggel rohanó mozdony a kocsit lovastól, a benne ülőkkel együtt fölkapta, s a szegény *Krikovszky* egy szempillantás alatt össze ronc-solva feküdt a sínek mellett. Szerencsétlenül járt *Krikovszky* is, kinek a lábai sérültek meg, a fiatal *Krikovszky*nek azonban csodálatosképpen semmi baja sem történt. Persze rögtön nagy népcsoport támadt, majd orvos-sért futottak, de bizony beletelt több egy órá-nál míg orvost tudtak találni. Dr. *Kóhegyi Károly*, amint a katasztrófáról értesítették rögtön a helyszínére hajtattott s először is *Krikovszky*né-t vette gondjaiba, kinek férje addigra rég kilehelte lelkét. Szegény szerencsétlen asszony folyton férje után kiáltozott, akit nem látott maga körül, mert valaki — ne-hogy férje holt-tetemet láthassa — egy nyitott esőernyőt tett a szemei elé. *Krikovszky*né-t, miután az első orvosi segítségben részesült, a városi kórházba szállították.

A nagy szerencsétlenségnek közvetlen oka az volt, hogy — vétkes gondatlanságból — a sorompó nem volt leeresztve. A bíróság gondja lesz, hogy megállapítsa, kit terhel a

felelősség s bizonyára lesz rá gondja, hogy a hanyag vasúti közeg elvegye a méltó büntetését.

A szerencsétlenül járt *Krikovszky*t másnap temették igen nagy részvét mellett a Szent-jánoson lévő gyászházba. *Krikovszky*né állapota, a körülményekhez képest, kielégítőnek mondható.

HIREK.

Türr István tábornok Baján. *Türr István* tábornok városunk világhírű szülöttje, menyé és unokái társaságában a héten városunkban időzött.

Bucsuestély. Abból az alkalomból, hogy a király *Hetényi Pál* dr.-t a bácsalmási kir. járásbíró-ság vezető járásbírájává nevezte ki, tisztelői és barátai fényes bucsuestélyt rendeztek szombaton, a Casinóban. Az első fel-köszöntőt *Major Károly* járásbíró mondotta, utána *Lemberger Ármán* dr., majd *Valentin Emil* dr. beszélt, kik mindannyian, *Hetényi* érdemeit méltatták. *Hetényi* az üdvözlő beszé-dekre, keresetlen, egyszerű szavakkal, szinte elérzékenyedve válaszolt, melyek a hallgató-ságra mély hatást tettek. A kedélyes lakomának — melyen mintegy hetvenen vettek részt — a reggeli órák vetettek véget.

A beiratások. Ma kezdődnek meg, úgy-szólván az összes elemi- és középiskolák-ban a beiratkozások. A cigánypescsenyévé sült nebulók izgatottan várták már e napot, hogy a hosszú pihenő után büszkén léphessenek igaz-gatójuk elé, hogy bemondják, hogy ekkor és ekkor születtek, itt és itt laknak. Büszkéik most még szörnyen, mert ilyenkor kidukál az új cipő, új ruha, új könyv, a tehetősebbnek egy-két hatos zseb-pénz, no meg azért, mivel tudják, hogy ők most a nap hősei. Mind hő-sök ők, mind férfiak . . . de meddig? Addig, amíg nem jön el a dies illa, amelyen először kell felelni a latinból.

— Na Sándor, hadd látom, mit tanultál? — kérdi majd szigorú arccal a latin-professor.

A Sándor gyerek néhányat nyel, majd pis-log, mint a misko'ci kocsonya, felelni azon-ban nem tud. Dictum-factum, kistül, hogy a gyerek bele se nézett a könyvbe. Ekkor szü-letik meg az első szekunda, vagy bajai diák-nyelven: *bagó*. Persze a dolog hamarosan el-jut a papa füleihez, minek következtében *Sán-dor* gyerek egy elnadrágotatási művelet pasz-szív szereplőjévé válik. Ez a végső jelenet dokumentálja aztán a gyerek előtt, hogy a két hónapi vakációnak visszavonhatatlanul vége.

Kiállítás Baján. A védegyelet legutóbb megtartott választmányi gyűlése elhatározta, hogy f. é. okt. havában kiállítást rendez oly ipari termékekből, a melyek Baján nem ké-szülnek, de a melyek a bajai kereskedések-ben kaphatók.

Ezen kiállítás célja a fogyasztó közönség-nek bemutatni, hogy mit és hol kaphatni a hazai termékekből, a mit eddig nagy részt külföldit fogyasztott, hogy azután lássa, mi-nek vásárlásával szolgálhatja a hazai érde-keket; továbbá a kereskedőkben nemes ver-senyt kelteni törekszik, hogy a hazai termé-keknek minél nagyobb mennyiségben való tartásával magukhoz vonják a vevőket.

A kiállítás elnökségét dr. *Rajk Aladár*, tit-kárságát *Huzják Lukács* vállalta el. A ren-dezésre egy kis és egy nagy bizottságot ala-kitott a választmány, védőül pedig *Ambrozo-vics Lajos* főispánt határozta felkérni.

Érdeklődőknek *Nádas Sándor* nyújt felvi-lágosítást.

A kiállítás valószínűleg 8 napig fog tar-tani, de a vasárnapok kivételével, naponkint csak rövid ideig lesz nyitva.

A részletes programot elkészülte után kö-zölni fogjuk.

Felülfizetések. A m. hó 26-án megtartott Ipartestületi mulatságon a következők voltak szívesek felülfizetni. Horváth Lajos 5 K és

egy házrész-jegy, Nánay Lajos 3 K, Eckert Antal, Schöffler Gyula, Rábl Béla, Wunderlich József, Ligeti József, Traszer József, özv. Trapli Ferencné, Magyar András, Gruics Mi-hály, Fischer Béla 2—2 K. Szauder N. 1 K 80 f, Halász Károly 1 K 50 f, Guttmann Jenő, Füller Miksa, Perki Vendel, Gebhardt János, Bálint Gyula, Trafikánt Vilmos, Szabó Lajos, Sugár József, Hegyi N., Reiner József, Dodek János, Zich Lajos, Fischof Samu, Volf József, Wagenblatt József, Horváth Béla, Váradí Andor, Schützler N., Szauder Kálmán, Bogdán Mihály, Schwerer Manó 1—1 K, Szép István 60 f A felülfizetésekért ezuton nyilvánítja hálás köszönetét az elnökség.

Felhívás a tanuló ifjusághoz. A hazát tettekkel kell szeretni. Erre oly kevés alkalma van a tanuló ifjuságnak, hogy ha mégis ki-nálkodik, kétszeres hévvel kell azt megra-gadnia.

Pedig most itt az alkalom.

Egész évi szükségletének jó részét most fedezi a tanuló ifjuság. Ne vegyen tehát mást, semmi mást, mint hazai árút. Minden fillér kiadásánál hazájára gondoljon, a mely nem nélkülözhet azokból egyet sem.

Ezzel azomban csak közvetlen kötelességét teljesítette a tanuló ifjú. Van közvetve telje-síthető kötelessége is.

Vegye rá szülőit, hogy neki csakis magyar készítményt vásároljanak, sőt vegye rá arra is, és nemcsak szülőit, hanem más hozzátar-tozóit is, hogy a háztartásban és egyéb dol-gaikban mindig, csakis magyar árut keres-senek.

Ha mindannyian, leányok és fiuk, így telje-sítik feladatukat, akkor nyugodtak lehetünk iparunk sorsa iránt

Isten áldása fogja a jóra való törekvést ki-sérni

A Magyar Védő Egyesület.

Iskolai értesítés. A bajai ág. hitv. evang. egy-ház iskolaszéke szíves tudomására hozza mind-azon t. szülőknél, illetve gyámoknak, akiknek tanköteles korban levő gyermekük avagy gyá-moltjuk van és akik őket az 1906/7 tanév elején a bajai ág. hitv. evang. elemi népisko-lába iratni szándékoznak, hogy nevezett isko-lában a beiratások a következő sorrendben eszközöltetnek: Szeptember 3-án d. e. 8—11 es d. u. 3—5 a szabályszerűen felvett ág. ev. vallású tanulók beírása, szeptember 4 és 5 d. e. 8—11 és d. u. 3—5 a szabályszerűen fel-vett r. kath. vallású tanulók beírása. E sor-rend figyelembe vételére annyival is inkább kéretnek az érdekelt szülők, minthogy az is-kolaszéknek 1906. évi június hó 29-én kelt határozata értelmében, az iskolaterem mére-teinek megfelelőleg ezután csupán 30 (harminc) tanuló vehető fel, következőleg később jelent-kező tanulók ebbeli igénye nem vehető figye-lembe. Végül értesítetnek mindazon szegény-sorsu szülők, akik gyermekeik tandíjmentes-ségére számot tartanak, hogy ezirányu bélyegtelen folyamodványukat legkésőbb a beiratás napjáig az iskolaszék elnökénél (Gr. Szécsényi István u. 16.) okvetlenül nyujsák be. Eme folyamodványban megjelölendők: a családfő (atya v. gyám.) foglalkozása, vagyoni állapota és gyermekeinek száma. A beiratás-nál rendes körülmények között lefizetendő díjak a következők: felvételi díj: 50 fillér, tan-díj: 2 K. orsz. tanítói nyugdíjjárulék: 30 fill. és írószerekre 20 fillér. Összesen: 3 (három) korona. Kelt Baján, 1906. augusztus havában.

Magyar iparárúk Baján. A mig hazánk külföldi behozatala még mindig és igen el-szomorítóan emelkedőben van, addig városunk azon lelkes kereskedőinél, a kik a Védő-táblát megszerezték, a külföldi készítmények úgy fajonkint, mint számban folyton kevesbednek,

Napról-napra hódít ezen kereskedők hazafias érzülete a magyar ipar számára egy-egy talpalatnyi területet. Sajnos azonban, hogy még mindig sok oly kereskedésünk van, a melyek Védő-táblát nem kértek, s így még most is elzárják magokat a Védőgyűlés ellenőrzése, tehát annak formaszzerű igazolása elöl, hogy tartanak-e valóban magyar árut, vagy sem? Még elszomorítóbb, hogy városunk lakosságának igen nagy része nem gondolja meg, hogy a haza ellen bűnt követ el akkor, a midőn külföldi árut vásárol, sőt gyakran bosszantónak, vagy épen zaklatásnak tartja, ha magyar áruval kínálják. Az ily emberek épen úgy cselekszenek, mint a bizonyos jólétre jutott gyermek, a ki — bár szülőit nélkülözni látja — pezsgőt iszik, s az utcára dobja pénzét, hogy idegenek szedjék fel. A legelszomorítóbb pedig az, hogy épen azok, a kiknek a szeretet elsőrendő hivatásuk, a nők még pazarabbul bánnak fillérjeikkel az idegenekkel szemben, mint a férfiak, nálok a hazaszeretet tetteiben vajmi ritkán nyilatkoznak meg. És ez nem jól van így. — Milyen lesz ott a jövő, a hol a nők előtt a haza boldogsága közömbös dolog, a hol az anyák példája nem hazaszeretetre, hanem a haza érdeke ellen neveli a gyerekeket.

Az orsz. izr. tanítóegyesület bácsbodrogye megyei fiókköre aug. hó 27-én a megyei tanítók nagy érdeklődése mellett tartotta rendez évi körülését *Szabadkán*. Reggel fél kilenc órákor ünnepélyes istentisztelet volt *Berger* Lajos főkántor vezetése mellett. A főkántor művészies előadása, az énekkar kifogástalan közreműködése a hallgatóságra mély hatást gyakorolt. *Kutna* M. L. főrabbi megható imában isten áldását kéri a tanácskozára. A Hymnusz elénekélése után a közönség a szent egyet disztermébe vonult, hol *Erdős* Jakab elnök 9 órákor a gyűlést megnyitotta. Tartalomdús megnyitó beszédében rámutat a vándorgyűléseknek a nevelésügyre való kihatására. A hitközségeknek az iskola iránt való érdeklődését ébren tartjuk. Fejlesszük a nemzet erejét azáltal, hogy nemcsak tanítsunk, hanem neveljünk is. Dr. *Klein* Adolf, hitközségi elnök, melegen üdvözlö az egybesereglett tanítókat. *Stricker* Simon titkári jelentése kiemeli, hogy a fiókkör 21 évvel ezelőtt alakult meg. Ezen idő alatt Baján, Szabadkán, Zomborban, Ujvidéken, Zentán, és Topolyán tartott az egyet vándorüléseket. Három tényre hívja fel a jelentés a kör figyelmét. 1. Az 1888-ik évben Zomborban tartott körülésen *Csikási* Fülöp, mint a központ képviselője, fennen hirdethette, hogy a Kárpátoktól az Adriáig a zsidó iskolák mind magyar szelleműek és a nemzetiségi kérdést a zsidó tanítók csak hirből ismerik. 2. A magyar nemzeti állam kiépítéséhez a bácsmegyei kör is töle telhetőleg hozzájárult amennyiben a vegyes ajkú megyénkben fennálló zsidó iskolákban magyar a tannyelv. 3. A kör foglalkozott a pedagógia minden napirenden levő kérdésével, de a tanító anyagi helyzetének javításáról egyetlen egyszer sem esett szó. A jelentés azon részét, mely *Spitzer* József bajai és *Bodrogi* Ignác zentai tanító elhunytáról megemlékszik, a gyűlés állva hallgatta meg. Nagy József bezdáni, *Bogyó* Simon adai és *Fodor* Dávid szentesi tanító tanulságos felolvasása a körülés határozata szerint az »Izr. Tanügyi Értesítő«-ben közléteendő. A körülés jegyzőkönyvi köszönetet szavaz *Hesser* Gyula iskolaszéki elnöknek üdvözlő sürgönyeért. Egy órákor a gyűlésen részt vett tanítók és tanügybarátok, mint a szabadkai hitközség vendégei, társas ebédre gyülekeztek, mely alkalommal felköszöntöket mondtak: *Erdős* Jakab a szabadkai hitközség elnökségére, Dr. *Klein* Adolf, hitközségi elnök, a vendégekre, *Fodor* Dávid az iskolaszékre, *Singer* Antal *Erdős* Jakabra, *Bogyó* Simon és *Rosenfeld* Henrik hitoktató *Kutna* M. L. főrabbi, *Kutna* M. L.

a tanítókra, *Salgó* Samu Dr. *Singer* Bernát fürdőben tartózkodó főrabbi és *Csajági* Bernát a felolvasókra.

A Lökertben e hó 2-án este 8 órákor amerikai árverést és szecessziós sorsjátékot rendeznek.

Furfangos tolvaj. Mészáros István szabadkai csavargó ifj. *Adliczer* József koresmáros cipőjét augusztus hó 20-án este ellopta. Másnap azért bátran megjelent az említett koresmárosnál, ki követelte cipője visszaadását. Mészáros beismerte a lopást, azt mondta, hogy az egypár új cipőt eladta egy koresmárosnak 2 koronáért, azt azonban már elköltötte. *Adliczer* a 2 koronát Mészárosnak átadta azzal, hogy a cipőt a vevőtől hozza vissza. Mészáros a 2 koronával Bajáról eltávozott s a cipőket nem hozta vissza.

Apró hírek. *Vidikovits* András sütősegéd augusztus hó 21-én műhelytársa *Zách* János kabátja zsebéből egy 15 kor. értékű aranygyűrűt ellopott.

Dobos Pál a Gyár-utcában vasvillával megkergette *Kolonits* Jánosnét, kinek azonban sikerült üldözője elöl lakásába menekülni. *Dobos*, ki *Kolonits*nének szomszédja, a kerítésen át behatolt *Kolonits*né udvarába, ki azért magánlaksértés miatt *Dobos* ellen feljelentést tett.

Verekezés. Augusztus hó 25-én *Hódos* János felsőszevén lakos ötöd magával hazamenetben Nagyszómáiban találkozott öt bajai fuvarossal, akik nem akartak nekik kitérni. Emiatt szóváltásba elegyedtek, miközben Mészáros István (felsőszevén) ostorával néhányat rácsapott *Cziczovszki* Antal bajai fuvarosra, ki azonnal kivette a löcsőt s azzal a vele szembe menő *Hódos* Istvánt minden szóváltás nélkül kétszer föbe ütötte s rajta súlyos, de nem veszélyes testi sértést ejtett. *Cziczovszki* ellen a bünvádi eljárás folyamatba vétetett, *Hódos* pedig a közvérdélethez ápolás végett bevezettetett.

Bácska legnagyobb határu községei. *Kovács* Ferenc óbecsei plébános a megye legnagyobb határu községeit a következőképp állította össze: 1. Szabadka 169.191 katasztrális hold. 2. Zenta 64.833 kh. 3. Zombor 53.568 kh. 4. Szenttamás 43.207 kh. 5. Óbecse 41.704 kh. 6. Magyarakanizsa 39.492 kh. 7. Jánoshalma (Janková) 30.018 kh. 8. Ujvidék 27.687 kh. 9. Ada 26.759 kh. 10. Borsód 25.623 kh. 11. Mohol 25.530 kh. 12. Topolya 25.163 kh. 13. Kula 24.090 kh. 14. Mélykut 23.591 kh. 15. Csurog 22.805 kh. 16. Szónd (Szónta) 12.112 kh. 17. Zsabya 21.630 kh. 18. Rém 21.545 kh. 19. Apatin 21.168 kh. 20. Órszállás (Sztanisits) 21.207 kh. 21. Ószivác 20.902 kh. 22. Almás 20.628 kh. 23. Ómoravica 50.250 kh. 24. Péterréve 20.150 kh. 25. Kerény (Kernyaja) 20.054 kh. 26. Temerin 19.341 kh. 27. Bács 18.041 kh. 28. Bajmok 18.015 kh. 29. Martonos 17.748 kh. 30. Bajsa 16.597 kh. Legkisebb határa van *Dunagálos* (Glozsán) községnek, a melynek határa 1970 kat. holdat tesz ki.

Hivatásának áldozata. A Pancsován megjelenő »Délvidéki Lapok«-ban olvassuk: Szinte páratlan kegyetlenséggel gyilkolta le múlt pénteken délután két elvetemült parasztsuhanc *Marinkovics* Száva mezőőrt, ki kukoricalopáson érte és letartóztatta őket. *Marinkovics* a Nariták dülőben cirkált, mikor az embermagaságot is megközelítő kukoricavetésben gyanus neszt észlelt. Ovatosan a zaj forrása felé tartott, ahol ámulatára *Uglisin* Sztévan és *Kosztá* pancsovai fiatal parasztagdákat találta, kik javában szedtek az idegen termésből. A mezőőr közeledtére megijedtek és felszólítására megadták magukat, majd *Marinkovics* utasítására kocsira ültek, hogy a rendőrkapitányságnál jelentse be a lopást. Alig haladt a szekér pár lépést, mikor a fiatalabb testvér hirtelen rávetette magát a kocsin ülő örrre, lefogta,

bátyja pedig a kukoricatörésnél használt sarlóval a szerencsétlen *Marinkovics*nak a torokát metszette át, majd arcán is megsébesítve, ledobták a súlyosan sérült őrt a kocsiról és elhajtattak. *Marinkovics* borzasztó sebeivel óriási erőfeszítéssel egy közeli tanyára vándorolt, hol még csak annyi ereje volt, hogy gyilkosai nevét leírhatta. Haldokolva szállították a közvérdélethez, hol még éjjel kihallgatta *Szvoboda* Sándor r. alkaptány, a bünyügyi osztály vezetője, ki előtt szintén *Uglisin* nékre terhelő vallomást tett. Mikor aztán az időközben elfogott gyilkosokat *Marinkovics*szal szembesítették, azonnal rájuk ismert. A szerencsétlen őt reggel 3 óra felé borzasztó kínok közt halt meg. A gyilkosokat, kik a rengeteg terhelő bizonyíték dacára is tagadják tettüket, az ügyészség fogházába szállították.

A baja-szentistváni önk. tűzoltó tésztület szept. hó 8-án d. u. 5 órákor a Ziskó-féle vendéglőben jótékony célú táncmulatságot rendez. Belépő-díj személyenként 80 fillér. Felülfizetéseket a jótékony célra való tekintettel köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak. Jó ételekről és italokról a vendéglős gondoskodik.

2010 bakkancs. A honvédegyalogság részére szükséges bakkancsok szállítását most osztotta ki a honvédelmi miniszterium az egyes iparkamarai kerületek szerint. A szegedi kereskedelmi és iparkamara kerületéhez tartozó kisiparosok összesen 2010 bakkancs szállításával bizattak meg. Ennél többet, 2500-at, csak az aradi kamara kerületében rendeltek meg; a többi kamarai kerület mindegyike kevesebb bakkancsot fog szállítani.

A sóhivatalokat megszüntetik. A kormány a fogyasztó közönség érdekeire való tekintettel 1907-től kezdődőleg a sóhivatalok fokozatos megszüntetését tervezi, hogy a só értékesítésénél a só közvetítése lehetőleg csekély mértékben terelje a fogyasztókat, ezzel kapcsolatban egyszersmind a lehetőségig korlátozni kívánja a só monopoliumszerű elárulását. A sóhivatalok megszüntetését a pénzügyminiszterium három éven belül az egész ország területén végrehajtja, amelyre vonatkozólag a tervezetek már legközelebb elkészülnek. A tisztviselőket részint a pénzügyi szak más ágazatába helyezik át, részint 1 évi átmenetesi állományba helyezik s ezen idő alatt más állami hivatalra pályázhatnak.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy falragaszok és hirdetésmények kifüggesztése a hatóságilag jóváhagyott engedély és árszabály alapján, csakis általam eszközölhető.

Tisztelettel

ROTHSCHILD ZSIGMOND

hirdetési és reklám vállalata.

Szerkesztői üzenet.

G. F. János. Helyben. Költeményének első versszaka így szól:

Hazafelé száll a fecske,
Hazafelé a gólya.
Búcsúdalát valamennyi
Bánatosan dalolja.

Legyen szives velünk haladéktalanul tudatni, hogy hol, mikor és milyen körülmények között hallotta dalolni azt a jókedvű gólyát? Az ornithologusok szörnyen fognak érdeklődni a dolog iránt. Vagy talán pesti „gólyát“: süldő egyetemi hallgatót (*Ciconia pesthiensis*) tetszik gondolni? De ezt kevésbé tartjuk valószínűnek, mert a gólyák ezen válfaja meg repülni nem tud.

Segédszerkesztő: **Wagner** Antal.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, hogy a

Magyar Műbutorgyár

bajai telepe tulajdonomba ment át. Midőn ezt a n. é. közönség szives tudomására juttatni szerencsém van, tisztelettel közlöm is egyszermind, hogy az előnyösen történt vétel folytán abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy a jelenleg raktáron lévő árúkat olcsóbban tudom áruba bocsájtani, mint azt az eddigi tulajdonosnak árusítani módjában volt. Legfőbb igyekezetem oda fog irányulni, hogy a mélyen tisztelt közönséget minden tekintetben kielégíteni képes legyek. A butorraktárral együtt átvettem a *kárpitos műhelyt* is, ahol mindennemű kárpitos munkát — *Weisz Jenő* munkavezető úr szakszerű felügyelete mellett — a legnagyobb pontossággal végzünk.

A n. é. közönség szives támogatását kérve maradtam

hazafias tisztelettel

Baja, 1906. augusztus hóban

Nagy Andor.

8055 sz.

kig. 1906.

Árlejtési hirdetmény.

A szegényházi ruhaneműek szállításának biztosítása végett a városi gazdasági hivatalnál folyó évi **szeptember hó 6-án délelőtt 11 órakor** árlejtés fog tartatni, alulírottánál betekinthező feltételek mellett.

A 446 korona 18 fillér kikiáltási ár után 50 korona bánatpénz teendő le az árlejtés megkezdése előtt

Baja, 1906 augusztus 30.

Weisz Nándor,
tanácsnok.

A Lökert mögött egy 4 éves, 1000 négyszög öles kitűnő karban levő

SZÖLLŐ

szabadkézből eladó. — Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Árpád-utca 26. sz. alatt egy intelligens fiatal ember

„teljes ellátást” nyerhet.

14521. szám.

kig. 1906.

Hirdetmény.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánja részéről ezennel közhirrre tétetik, miután *Baja th. város* 13 47/1906. számú értesítése szerint illetékességem ellen az 1885: XXIII. t. cz. 158. §-a alapján kifogással nem élt, hogy a m. kir. kulturmérnöki és tolyammérnöki hivatalok műszaki véleménye alapján a fent megjelölt vizimunkálat engedélyezése ügyében kidolgozott tervek és iratok az 1885: XXIII. t. cz. 161. és következő §-ai értelmében leendő eljárás végett folyó évi augusztus hó 23. napjától szeptember hó 23-ig bezárólag *Bajaszentistván község* házánál közszemlére kitétetni rendeltetnek.

A törvény 163 §-a értelmében megtartandó helyszíni tárgyalás vezetésével a *kiskörösi járás főszolgabirója* vagy pedig helyettese bizatik meg; a tárgyalás határ-

napja pedig folyó évi szeptember hó 24. napjának d. e. 10 órájára kérelmező cég gyártelepére kitűzetik.

A bemutatott tervek szerint kérvényező cég gyártelepére vízvezeték lefektetése czéloztatik.

Miővel a VIII. ker. kir. kulturmérnöki hivatal, a budapesti m. kir. folyammérnöki hivatal, a pestmegyei sárközi ármentesítő társulat igazgatósága (*Kalocsa*) *Baja th. város*, továbbá az iratok és tervek kiadásával a *kiskörösi járás főszolgabirója* s általa szabályszerű kifüggesztés és kihirdetés végett *Bajaszentistván község* s *tolyamodó r. társaság* (*Baja*) jelen hirdetmény kézbesítésével, a többi érdekeltek pedig közhirdetés útján oly felhívással értesítetnek, hogy észrevételeiket a közszemlére kitűzött határidő alatt vagy írásban, vagy a tárgyalás határnapján élőszóval adják elő, mert az ennek után beadott észrevételek figyelembe vehetők nem lesznek. *Budapest, 1906. évi augusztus hó 17-én. Fazekas s. k. alispán.*

Határozat:

Ezen hirdetmény a hirdetési táblára kifüggesztetni s a „*Bajai Független Ujság*”-ban közzététetni rendeltetik.

Egyben *Baja város közönsége* képviselőiben a tárgyaláshoz *Weisz Nándor* tanácsnok és *Rauschenberger Ferencz* t. mérnök urak kiküldetnek.

Baja, 1906. évi augusztus hó 24-én.

Polgármester h.:

Erdélyi,
főjegyző.

Tankönyvek a zirc-cist. rend kath. főgymnásiumába

Tankönyvek az állami tanítóképző intézetbe

Tankönyvek a városi polgári iskolába

Tankönyvek az apáca-zárdába

Tankönyvek a városi elemi népiskolába

Tankönyvek az ev. ref. elemi iskolába

✻ **TAN SZ E R E K** ✻

minden tanintézetbe, kiváló jó minőségben, **olcsó árak** mellett kaphatók

ifj. WAGNER ANTAL könyvkereskedésében.

CSEPLÉSI ÉS GAZDASÁGI

CÉLOKRA

LEGJOBBAN BEVÁLT

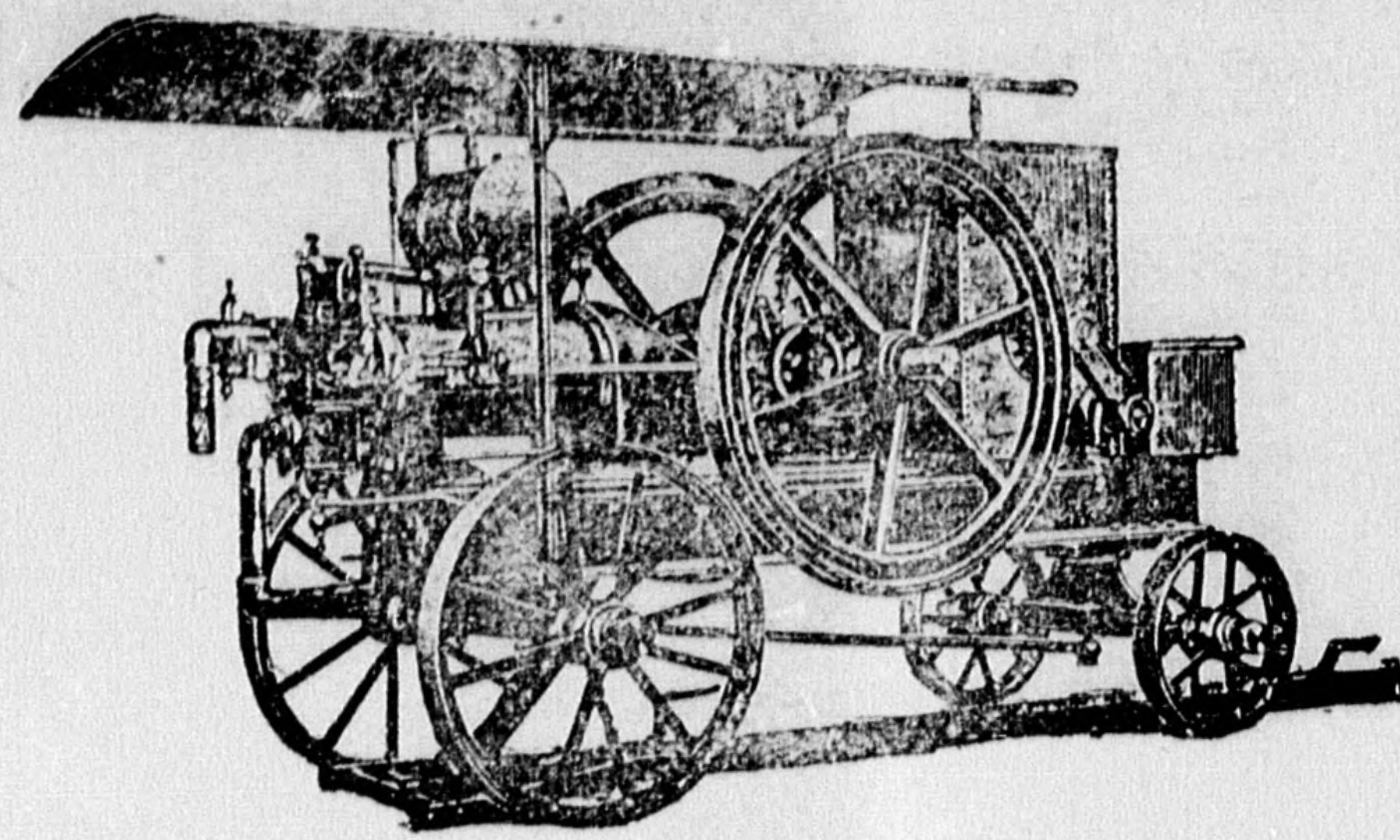
BENZIN MOTOROK

Ipari és malomhajtásra

legolcsóbb üzemi

Szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

motor- és gépgyárában

Budapest, V., Váci-ut 12.

Feltűnő újdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé
mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarka-
papír és szivarkahüvely kapható
az ország minden
különlegességi árudájában.

özv. Spitzer Simonné és Társa.

Drótbetétes cementesövek.

Egyszerű
Diszes
Márvány mozaik
Terazzo
Beton
Keramit

Cement-
lapok.Burko-
lások.

Virág vázák
Medencék
Váljuk
Jászolok
Talpkövek
Lépcsők

Kut-
Oszlop-
Kémény-
Tűzfal-
Határvövek
Műkövek

Fedőlapok.

Minden alakban és méretben, legjobb kivitelben, legolcsóbb árban.

MIT IGYUNK ?

Igyünk mohai
Igyünk mohai
Igyünk mohai
Igyünk mohai

hogy egészségünket megóv-
juk, mert csakis a természe-
tes szénsavas ásványviz
erre a legbiztosabb óvszer.
A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványviz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemesak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszerknél fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek, 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzeté ingyen kapható. A forrás kezelőség. Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

AGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.

forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Kedvelt borvíz!

Főraktár: DRESCHER GYULA úrnál Baján..

UJ!

UJ

UJ!

Megnyilt! Rothschild Zsigmond

FÜSZER-, CSEMEGE-, LISZT- ÉS TERMÉNYKERESKEDÉSE BAJÁN

Fischer Lipót úr házában, Reich Bernát cég átellenében.

Jó áruk, mérsékelt árak.